

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 215/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Urban, s. r. o., Uhrova 18, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Daniel Urban, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 161/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. novembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu

Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 161/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že návrhom podaným osobne okresnému súdu 6. septembra 2011 sa domáhala určenia neplatnosti špecifikovanej zmluvy o pôžičke a záložnej zmluvy.

S poukazom na predmet konania a na jeho dôležitosť a význam pre sťažovateľku táto poukazuje na to, že zmluvou o budúcej kúpnej zmluve sa zaviazala zaplatiť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], za budúci prevod vlastníckeho práva k bytu v bytovom dome a tiež spoluvlastníckeho podielu k spoločným častiam a zariadeniam domu kúpnu cenu v sume 123 647,35 €. Sťažovateľka svoju povinnosť splnila a kúpnu cenu v sume 125 267,36 € včas splatila. Pri podpise kúpnej zmluvy 22. decembra 2009 konateľka [REDAKOVANÉ], sťažovateľke oznámila, že na predmetnom byte viazne ťarcha – záložné právo v prospech [REDAKOVANÉ]. V tejto súvislosti sťažovateľka ďalej uvádza:

„Dôvodom založenia bytu mala byť údajne zmluva o pôžičke zo dňa 20. 3. 2007..., ktorú uzavreli medzi sebou spoločnosť [REDAKOVANÉ] ako záložca a [REDAKOVANÉ] ako záložný veriteľ. Až v čase podpisu zmluvy bolo Sťažovateľke zrejmé, že bola podvedená, pretože ak by bola vedela o predmetnej ťarche skôr, nikdy by nebola vyplatila kúpnu cenu za predmetný byt. Zo strany spoločnosti [REDAKOVANÉ] bolo tajené, že na byte viazne predmetná ťarcha, a to práve za tým účelom, aby od nej dostali peňažné prostriedky. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa nemala možnosť odstúpiť od zmluvy o budúcej zmluve, bola okolnosťami (konateľka spoločnosti [REDAKOVANÉ] ju informovala o skutočnosti, že spoločnosť [REDAKOVANÉ] je v hlbokej strate a v najbližšej dobe na ňu bude vyhlásený konkurz) prinútená podpísať zmluvu, lebo bez toho by nemala ani peniaze, ani vlastnícke právo k bytu (ktorý by následne skončil v rámci konkurznej podstaty ako majetok slúžiaci na uspokojenie pohľadávok prihlásených do konkurzu). Sťažovateľke neostávalo nič iné než podpísať zmluvu so záložným právom, nakoľko celá kúpna cena bola už z jej strany uhradená. Následne začal [REDAKOVANÉ] s výkonom záložného práva, ktoré bolo predbežným opatrením pozastavené až do skončenia vo veci samej.“

K priebehu napadnutého konania a k právnej a skutkovej zložitosti veci sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„5. Žaloba o určenie neplatnosti vyššie uvedených právnych úkonov bola na súde podaná dňa 06. 09. 2011, pričom prvé pojednávanie vo veci bolo nariadené až na 03. 10. 2012, t. j. viac ako rok po podaní žaloby. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo dňa 03. 10. 2012 bolo toto odročené na 12. 12. 2012, avšak v tomto termíne sa pojednávanie neuskutočnilo z dôvodu PN zákonnej sudkyne. Ďalšie pojednávanie sa následne uskutočnilo až dňa 02. 09. 2013, t. j. opäť takmer až po roku od pojednávania zo dňa 03. 10. 2012. Následne sa pojednávanie uskutočnilo dňa 05. 12. 2013, pričom pojednávanie určené na 27. 02. 2014 bolo následne odročené z dôvodu choroby právneho zástupcu Sťažovateľky. Ďalšie pojednávania uskutočnené v rámci predmetného konania sa uskutočnili dňa 06. 06. 2014, 20. 01. 2015 a dňa 28. 04. 2015, pričom po tomto pojednávaní bolo najbližšie pojednávanie vytýčené až na 04. 02. 2016. Následne sa uskutočnili pojednávania dňa 07. 04. 2016, dňa 26. 05. 2016 a nakoniec posledné pojednávanie dňa 25. 10. 2016.

6. V súvislosti s vyššie uvedeným si dovoľujeme zdôrazniť, že Sťažovateľka použila na kúpu bytu všetky svoje úspory a tento predstavuje jedinú nehnuteľnosť v jej vlastníctve. Z uvedeného dôvodu bude mať právoplatné skončenie predmetného sporu pre Sťažovateľku mimoriadny význam, nakoľko až na jeho základe bude vedieť, či o svoj byt príde alebo nie, pričom až na základe tejto informácie bude môcť podniknúť ďalšie nevyhnutné kroky smerujúce k tomu, aby sa z nej nestala bezdomovkyňa. Sťažovateľka je okrem vyššie uvedeného v dôsledku neprimerane dlho trvajúceho súdneho konania v stave absolútnej neistoty, pričom tento stav jej spôsobuje psychické ťažkosti a podpísal sa aj na zhoršení jej zdravotného stavu.

7. V súvislosti s právnou a skutkovou zložitou, resp. náročnosťou predmetného súdneho konania si dovoľujeme uviesť, že táto podľa nášho názoru nepredstavuje z právneho a ani skutkového hľadiska spor takej náročnosti, pri ktorom by bolo možné vyše 5 rokov trvajúce súdne konanie vyhodnotiť za primerane dlhé. V nadväznosti na uvedené je potrebné zdôrazniť, že Sťažovateľka sa vždy a riadne zúčastnila na všetkých pojednávaniach a rovnako tak vykonala aj písomné úkony, t. j. v zákonom, resp. súdom stanovených lehotách, z čoho vyplýva, že prieskumy v konaní neboli vyvolané správaním

Sťažovateľky, ale výlučne nekonaním, resp. neefektívne vedeným postupom zo strany súdu. Uvedenú skutočnosť uznala aj predsedníčka súdu [REDAKOVANÉ], ktorá v odpovedi na sťažnosť na prietahy v konaní uviedla, že v časti spôsobených prietahov v konaní do júna 2015 považuje sťažnosť za dôvodnú.“

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľka žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo Sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C/161/2011 porušené bolo.

Sťažovateľke sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 4 000 eur, ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný Sťažovateľke vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť Sťažovateľke trovy konania vo výške 363,79 eur vrátane DPH.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodňuje takto:

„8. Vzhľadom na skutočnosť, že prietahy v predmetnom konaní spôsobili Sťažovateľke psychické problémy, ktoré sa následne prejavili aj v zhoršení jej zdravia, máme za to, že konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nemôže predstavovať pre Sťažovateľku dostatočné zadosťučinenie, na základe čoho žiadame, aby Ústavný súd Slovenskej republiky priznal Sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie vo výške 4 000 eur.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená

procesná situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 161/2011. Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že napadnuté konanie nebolo do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu právoplatne skončené, o veci však okresný súd rozhodol rozsudkom z 25. októbra 2016 tak, že žalobu zamietol. Uznesením z 25. novembra 2016 okresný súd rozhodol tak, že zrušil neodkladné opatrenie. Proti uvedeným rozhodnutiam sťažovateľka a žalovaný v 2. rade podali odvolanie. Zo zistenia ústavného súdu tiež vyplýva, že súdny spis s odvolaniami bol Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) doručený 12. júna 2017, ktorý vo veci dosiaľ nerozhodol.

Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti sťažovateľky poukazuje na svoj právny názor tvoriaci súčasť jeho ustálenej judikatúry (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), podľa ktorého ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prípadne právu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označených práv, ústavný súd sťažnosť v zásade odmieta ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Tento právny názor ústavného súdu akceptuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva [pozri napr. rozhodnutie vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05 (IV. ÚS 237/09, m. m. II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010 atď.)].

V posudzovanej veci bola sťažnosť podaná ústavnému súdu 21. novembra 2016, t. j. po tom, ako okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 25. októbra 2016, teda v čase, keď už v zásade nemohol porušovať sťažovateľkou označené základné právo podľa čl. 48

ods. 2 ústavy, čo v súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu zakladá dôvod na jej odmietnutie z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Dôvodom na odmietnutie sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ako zjavne neopodstatnenej je aj zistenie, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy (I. ÚS 27/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka návrh na začatie konania podala 6. septembra 2011 okresnému súdu, pričom tento v uvedenej veci meritórne rozhodol rozsudkom 25. októbra 2016, t. j. po piatich rokoch. Zo sťažnosti tiež vyplýva, že okresný súd v napadnutom konaní priebežne nariad'oval pojednávania a prejednával predmetnú vec. Dňa 31. augusta 2016 sťažovateľka podala sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pričom bezprostredne po podaní tejto sťažnosti okresný súd rozhodol 25. októbra 2016. Z odôvodnenia sťažnosti takto nevyplývajú také obdobia nečinnosti, prípadne taký neefektívny postup okresného súdu v napadnutom konaní, ktoré by mali zjavne ústavnoprávny rozmer. Rovnako tak možno konštatovať, že sťažnosť na prietahy v konaní podaná predsedníčke okresného súdu viedla k náprave, keďže okresný súd po podaní tejto sťažnosti rozhodol vo veci samej.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak by okresný súd v ďalšom období (po prípadnom opätovnom zrušení jeho rozsudku z 25. októbra 2016 krajským súdom) v napadnutom konaní bez ospravedlniteľného dôvodu nepostupoval plynulo, resp. efektívne, sťažovateľke nič nebráni v tom, aby sa opätovne obrátila na ústavný súd so sťažnosťou, ktorou bude namietat' porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2018